

JAK POPSTĘPOWAĆ, BY ROZWIJAĆ MOWĘ DZIECKA

Dzieci rozwijają się w swoim własnym tempie, co oznacza, że każde dziecko, w odpowiednim dla siebie czasie, osiąga umiejętności charakterystyczne dla poszczególnych etapów rozwoju, w tym rozwoju mowy. Rodzice to pierwsze, najbliższe osoby, które mogą dziecko w tym rozwoju wspierać.

Mów do dziecka już od pierwszych chwil jego życia

Bardzo ważny jest sposób, w jaki zwracamy się do dziecka.

- Dbaj o poprawność wypowiedzi, nie spieszczaj, unikaj przesadnych zdrobnień.
- Nawiązuj kontakt wzrokowy, mówiąc do niego staraj się, by widziało twoją twarz.
- Dostosuj sposób wypowiedzi do poziomu rozwoju dziecka.
- Mów wolno, wyraźnie, buduj proste zdania.
- Daj starszemu dziecku czas, by mogło zadawać pytania, komentować, nie przerywaj kiedy mówi.
- Odpowiadaj na pytania dziecka.

Naśladuj z dzieckiem odgłosy otoczenia

Wyrazy dźwiękonaśladowcze to często pierwsze słowa dziecka, dzięki którym komunikuje się ono z otoczeniem. Wypowiadając „am” daje nam sygnał, że chce jeść, krzyżąc „bach” mówi, że się przewróciło, widząc kurę mówi „ko, ko”. Są bardzo ważnym etapem w rozwoju mowy. W trakcie ich wypowiedziania dziecko utrwała sobie głoski oraz uczy się łączyć sylaby.

Jeśli dziecko ma trudności z wyrażeniami dźwiękonaśladowczymi, zacznij od tych, które zbudowane są z samogłosek (aaaa, iiiiii, uuuuu, ooooo). Można nimi nazwać emocje, odgłosy zwierząt i otoczenia. Później przejdź do sylab zawierających spółgłoski, które pojawiają się w mowie dziecka najwcześniej – p, b, m (pa, ba, ma). Z czasem można zacząć łączyć sylaby (pa pa, mama).

Zachęcajmy dziecko do naśladowania odgłosów otoczenia, „mowy” zwierząt, pojazdów, samemu dając przykład, ale też uważnie przysłuchując się naszemu dziecku. Starajmy się łączyć wydawanie różnych dźwięków i naśladowanie odgłosów z ruchami rąk i całego ciała. Starsze dzieci bawić się mogą w powtarzanie rytmów, wyklaskiwanie, wystukiwanie (np. używając instrumentów muzycznych), a potem w wystukiwanie wyrazów w zdaniach, sylab i głosek w wyrazach.

Baw się z dzieckiem

Zabawa z dzieckiem, to coś co maluchy uwielbiają. Na prawidłowy rozwój mowy wpływają różnego rodzaju zabawy.

- Zabawy różnymi zabawkami (nie elektronicznymi)
- Zabawy konstrukcyjne (klockami, patyczkami)
- Zabawy tematyczne (np. w dom, w sklep, w lekarza)
- Zabawy ruchowe (typu „Kółko graniaste”)
- Zabawy manualne (malowanie, rysowanie, lepienie, klejenie, nawlekanie koralików), usprawniaj dłonie dziecka
- Stwórz dziecku możliwość zabawy z rówieśnikami

Do drugiego roku życia nie dawaj dziecku smartfona, komputera, programy dla dzieci w telewizji dawkuj bardzo ostrożnie, tylko pod opieką dorosłych.

Śpiewajcie piosenki, ucźcie się wierszyków i zabaw paluszkowych

Do codziennych zajęć włączmy zabawy ruchowe, najlepiej przy muzyce, piosenkach – świetnie sprawdzają się tu piosenki, podczas śpiewania których pokazujemy części ciała. Różne wyliczanki i rymowanki szybko „wpadają w ucho”, dzieci próbują je powtarzać. Zręczność palców ma związek ze sprawnym artykułowaniem i mówieniem.. Zabawy paluszkowe to forma ruchowych zabaw z najmłodszymi dziećmi. Do zabawy wykorzystuje się głównie dłonie – swoje i dziecka. Najważniejszy w tej aktywności jest dotyk. Bawiąc się w ten sposób, dotykamy rączek, twarzy, głowy dziecka (np. „Idzie rak nieborak”, „Tu sroczka dzieciom kaszkę warzyła”)

Zachęcaj dziecko do udziału we wspólnych zajęciach

- Włącz dziecko do prac w kuchni, w ogrodzie, do wspólnego sprzątania
- Zabierz dziecko na zakupy, na pocztę itp.
- Wybierzcie się na spacer, na wycieczkę

Wspólne zajęcia, przebywanie dziecka w towarzystwie rodziców, to doskonała okazja, by rozmawiać z dzieckiem na tematy dnia codziennego, bliskie, znane dziecku.

Ćwicz z dzieckiem jego narządy mowy
oraz wykonuj ćwiczenia oddechowe.

Czynność mowy jest nierozdzielnie związana z oddychaniem, a prawidłowe oddychanie jest fundamentem dobrej mowy – stosujmy ćwiczenia oddechowe, dmuchajmy, chuchajmy.

Również sprawne funkcjonowanie narządów mowy to warunek prawidłowego wymawiania wszystkich głosek. Niektóre dzieci wymawiają głoski niedbale, przy jak najmniejszym wysiłku mięśni narządów mowy. Wystarczą codzienne parominutowe ćwiczenia wyrazistości mowy oraz gimnastyka narządów artykulacyjnych (języka, buzi, policzków).

Podawaj dziecku posiłki o różnej konsystencji,
zrezygnuj z kubka niekapka.

Odpowiednia konsystencja posiłków jest jednym z czynników, które mogą sprzyjać rozwojowi prawidłowej mowy u dzieci. Rodzaj spożywanych pokarmów (ich konsystencja) wpływa na sprawność buzi i języka. Przeżuwanie posiłków o stałej konsystencji jest naturalną gimnastyką narządów artykulacyjnych. Poprawia ich siłę i sprawność. Tymczasem regularne jedzenie papkowatych pokarmów przez dzieci, które mają już dobrze rozwinięte uzębienie, powoduje, że mięśnie warg, języka, policzków, są rozleniwione i słabe. W efekcie wyrazistość mowy rozwija się gorzej.

Podczas picia z kubka niekapka dziecko nie zdobywa nowych umiejętności, natomiast utrwała odruch ssania, który powinien zaniknąć w okresie niemowlęcym oraz odruch tzw. infantylnego (niemowlęcego) połykania. Kubki te prowadzą do powstania wad zgryzu, co zwiększa możliwość występowania międzyzębowej realizacji głosek oraz do utrwalenia nieprawidłowego nawyku oddychania przez usta. Podobnie szkodliwe są butelki z dzióbkiem. Najlepszym rozwiązaniem jest picie z kubka otwartego. Pierwszą próbę picia z takiego kubka można podjąć już po 6 miesiącu życia, natomiast doskonalenie następuje, gdy dziecko stabilnie i samodzielnie siedzi. Alternatywą mogą być bidony z rurką, należy jednak uważać, by dziecko nie wkładało słomki między zęby, czy dziąsła. Słomka powinna pozostać w przedsiönku jamy ustnej.

Czytaj dziecku

Czytanie ma ogromny wpływ na rozwój mowy:

- Stymuluje rozwój mowy
- Rozwija zdolności komunikacyjne
- Pobudza do aktywności językowej
- Wzbogaca zasób słownictwa
- Uczy rozumieć świat
- Rozwija myślenie przyczynowo – skutkowe
- Rozwija wyobraźnię

Czytaj dziecku codziennie bajki, opowiadania, przynajmniej 20 minut dziennie.

Nie wymagaj od dziecka, aby wymawiało głoski, na które rozwojowo nie jest jeszcze gotowe

Poszczególne głoski pojawiają się w mowie dziecka w określonym wieku. Nie możemy oczekiwać, żeby dziecko np. 3-letnie wypowiedziało te głoski, które powinno wypowiadać dziecko 6-letnie. Brak niektórych dźwięków lub ich nieprawidłowa realizacja, w pewnym wieku będą uznawane za normę wiekową, natomiast u dziecka starszego mogą być traktowane jako wada wymowy.

12-18 miesiąc życia – samogłoski a, e, i, o, u, y oraz głoski: p, b, m, t, d, n

2-3 rok życia – samogłoski nosowe (ę, ą) oraz głoski: f, w, k, g, ch, ń, l, ś, ź, ć, dź

3-4 rok życia – s, z, c, dz

4-5 rok życia – sz, ż, cz, dż

6 rok życia - r

Nie krytykuj dziecka i nie porównuj go z innymi

Nie należy porównywać dziecka z innymi. Pamiętaj, że każde dziecko rozwija się w swoim tempie. Wytykanie błędów, naśmiewanie się, porównywanie, może przynieść tylko odwrotny efekt. Dziecko będzie wstydziło odzywać się, nie będzie chętne do nawiązania rozmowy.